

суверенітети й державні кордони, ми лишаємося підкореним народом. Так не можна. Ми єдина й неповторна нація. Пам'ятайте свою історію, пам'ятайте, за що боролися наші предки, пам'ятайте, хто ми є. Не будьте байдужими, бо завтра байдужими будуть до вас.

Савченко К.
НТУ «ХП»

ВПЛИВ ТЕЛЕБАЧЕННЯ НА ЯКІСТЬ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРНОЇ МОВИ

Українська мова – це найголовніший складник національного розвитку. Але в нас відсутня стратегія державного мовного розвитку, процеси мовної освіти залишено напризволяще, хоча показником освіченості, вихованості, високої культури залишається рівень володіння літературною мовою. В умовах катастрофічного зменшення молоді, що читає, і недостатньої кількості якісних українських книжок і словників роль періодичної преси на території України зменшується. Усе частіше як джерело правильної, унормованої української мови люди сприймають телебачення (ТБ).

В Україні за роки незалежності обсяг телемовлення зріс і продовжує зростати. Але наша країна є об'єктом інформаційної інтервенції, тому що не виробляє, а споживає як високотехнологічне обладнання, так і його продукцію, зокрема й медійний продукт. Найбільше ми залежні в інформаційному просторі від Росії. Російські серіали, ток-шоу, новини, аналітичні й музичні програми насаджують російську ментальність і російську мову.

Усе вищевказане призводить до того, що ТБ, замість того, щоб бути популяризатором і кодифікатором літературної мови, виконує прямо протилежні функції. Головною стає проблема – зробити телеканали українськими та зупинити навалу російської мови на український медійний простір. Інакше наше суспільство стане суржикомовним. Для цього є багато причин: 1) більшість людей, що перебували на керівних посадах за часів радянської влади, були або росіянами, або зросійщеними українцями, тому кожен виступ таких керівників на ТБ рясніє й російськомовними кальками, і чисельними порушеннями орфоепічних норм; 2) зловживання суржиком з метою створення комічного ефекту на телебаченні, у виступах артистів розмовного жанру, музичних виконавців; модними стають ведучі, які грають незграбних українців із порушеннями артикуляційного апарату; 3) усе частіше виходять телепрограми, у яких паралельно звучать дві мови: один із ведучих говорить російською, інший українською – це не тільки розважальні телепроекти, але

й різні інтерв'ю, результатом яких є миттєва мовна інтерференція; 4) особливу увагу варто приділити мовленню телеведучих. За умов постійного зростання обсягів телемовлення відчуваємо дефіцит якісних, кваліфікованих кадрів. Мова телеведучих не відповідає критеріям сучасної української літературної мови. Вони використовують елементи розмовного мовлення, вульгарну, жаргонну лексику, просторіччя. Крім того, ведучі часто зловживають словотвірними неологізмами, великою кількістю запозичених слів тощо. Але ж під впливом телебачення формується мовленнєва культура людей, тому що до мовлення ТБ глядачі ставляться як до взірця, еталона. Таке поширення мовних «норм» часто результативніше за мову школи та підручників.

Як же боротися з цією проблемою? Я вважаю, для цього потрібно: а) увести тест або перевірку на знання української мови, а за потреби ввести інститут, без закінчення якого б не допускали працювати ані на телебаченні, ані до праці у Верховній раді; б) створити теле- й радіопередачі, у яких будуть аналізувати помилки, що потрапили в ефір і показувати їх на найпопулярніших каналах в прайм-тайм, подавати такі програми в ефір постійно й систематично, однак вони не повинні нагадувати шкільні повчальні заняття, а мають бути цікавими, яскравими, видовищними; в) відповідальніше підходити до кадрових питань, бо телеканали потребують кваліфікованих кадрів, які б контролювали мову телевізійних програм і реклами. Самим журналістам варто постійно й наполегливо займатися мовною самоосвітою, важливо відчути внутрішню потребу розмовляти, писати рідною мовою. Під час бесіди з гостями програми, які припускаються помилок, працівники ТБ повинні тактовно виправляти їх шляхом повторення нормативних слів чи словосполучень.

Без власної національної мови ми станемо привабливим об'єктом для асиміляції.

Самедова Е.
НТУ «ХП»

ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ ПЕРЕКЛАДАННЯ БЕЗЕКВІВАЛЕНТНОЇ ЛЕКСИКИ

Основна проблема, з якою стикається перекладач під час передавання віді-браних значень, виражених у вихідному тексті, – це розбіжність кола значень одиниць вихідної мови й мови, якою здійснюється перекладання. Л. С. Бархударов зазначає, що всі типи семантичних відповідностей між лексичними одиницями двох мов можна